

aan wal. Allerhartelijkst was de ontvangst in het deftige patriciërs-
huis van Doña Sara Soares. Men bleef den geheelen avond ge-
zellig bijeen en tegen den avond ging Don Gyl's gade het nieuwe
huis in de Bierstraat eens bekijken. Het viel erg tegen vergeleken
bij de fraaie ruime huizingen te Antwerpen, Keulen, Turnhout en
Zevenbergen, waar men nog een jaar huur aan had. Nu woont
er een bakker in, zegt Ishac, maar tante kon toen niets anders
krijgen.

Toch dankte men innig en tevreden den Alvader, die hen be-
schermd had tot op dezen dag, die alle onheil van hen geweerd
had en door de Hollandsche gewetensvrijheid alle gedwongen
veinzerij ophief, zoodat men thans het door de opgedrongen ver-
zaking des te dierbaarder geworden Jodendom vrij kon belijden.

Op 3 Januari 1647 kwamen de beide broeders eerst in Rotter-
dam aan. In de zes weken, die inmiddels verlopen waren, was
men reeds begonnen zich onderricht in het Hebreeuwsch lezen
en de Joodsche levensleer te laten geven en denzelfden dag nog,
dat de beide broeders aankwamen, zonden zij een snel bericht
naar Amsterdam aan den Opperrabbijn Cacham David Pardo¹⁾
met verzoek om onmiddellijk naar Rotterdam over te komen, ten
einde hen in den bond van Abraham te doen opnemen.

David Pardo's vader Joseph was de eerste Opperrabbijn der
Portugeesche Joden te Amsterdam, in 1597 vanuit Saloniki be-
roepen. Hij zelf was een groot en degelijk geleerde en eerste
Opperrabbijn van de in 1618 gestichte Portug. gemeente „Beth
Israël" (huis Israëls). Hem dankte de vermaarde Amsterdamsche
Gemeente de vereeniging in 1639 van de drie kleinere Gemeen-
ten en van toen af fungeerde hij, gezamenlijk met een Menasséh
ben Israël en Saul Levy Morteira, op een salaris van f 550. Hij
was „de glans en het sieraad van zijn tijd", verhaalt zijn grafschrift
in dd. 15 Maart 1657²⁾.

Chacham David Pardo kwam nu spoedig naar Rotterdam over
en besneed: Don Gyl, die nu den naam van den patriarch Abra-
ham aannam, zijn zoon Ishac werd naar den tweeden aartsvader

1) Haham David Pardo Moel.

2) D. Henriques de Castro Mz. „Keur van grafsteen en op de Ned. Portug.
Israël. Begraafplaats te Ouderkerk a/d Amstel" Leiden 1883 fol 60, Grafschrift
No. 6. Zie ook diens gedenkschrift bij het tweede eeuwfeest van de Amsterdamsche
Portugeesche Synagoge uitvoerig over hem: Den Haag 1875.